

Posudek oponenta na diplomovou práci Michaely Tokárové „Kamerové systémy na veřejných prostranstvích – zajištění bezpečnosti nebo ohrožení soukromí?“

Cílem předložené diplomové práce je podle autorky analyzovat kamerové systémy a jejich právní regulaci v ČR s tím, že se pokouší zasadit stávající využívání kamerových systémů orgány veřejné správy do kontextu práva na ochranu soukromí, jakož i posoudit, zda stávající systém využívání kamerových systémů je v souladu s testem proporcionality. Při zpracování diplomové práce autorka vycházela jak z české, tak i zahraniční literatury. Seznam použité literatury, jakož i primárních pramenů je obsažen na konci diplomové práce.

Po formální stránce:

Předložená diplomová práce obsahuje povinné části, které jsou pro tento druh kvalifikační práce stanoveny (rozsah, seznam literatury, prohlášení autorky, cizojazyčné resumé apod.).

Obecně musím konstatovat, že autorka nevěnovala formální a stylistické stránce diplomové práce příliš velkou pozornost, o čemž svědčí množství gramatických a stylistických chyb a nedostatků. Oponent se pokusí namátkou některé uvést, nicméně tímto nebude vyčerpán veškerý seznam nedostatků obsažených v práci, neboť toto by vydalo na několik stran posudku.

Na s. 4 v názvu kapitoly 2.2.2 na místo „národní“ je vhodnější používat v právní literatuře běžnějšího slova „vnitrostátní“; na s. 8 na místo slova „úloh“ použít slova „úkolů“; na s. 8 správně uvádět slovo „zatímco“ na místo autorčina „zatím co“; na s. 10 správně uvádět název Ústavního soudu s velkým počátečním písmenem; na s. 10 obdobně správně uvádět název „Evropský soud pro lidská práva“ nikoliv „soud pro lidská práva“; na s. 10 správně je diskutovat o něčem, nikoliv „diskutovat něco“; na s. 12 chybí mezera mezi slovy „prostředí a“; na s. 13 správně uvádět „lidskoprávní“ nikoliv „lidsko-právní“; na s. 14 v poznámce č. 32 správně „Mezinárodní Soudní dvůr“ a „Charta Spojených národů“; na s. 16 nesprávná citace Listiny základních práv EU; na s. 18 v názvu kapitoly má být správně uveden Nejvyšší soud, nikoliv Nejvyšší správní soud, neboť o něm není v kapitole žádná zmínka; na s. 20 správně po 11. září 2001 – autorka totiž neprovedla čtení vytištěné práce a tudíž na desítkách míst v práci jsou velká písmena po tečce uprostřed věty, obdobně na s. 21 předposlední odstavec, na s. 26, 29 atd.; na s. 20 v poslední větě chybí slovo „ústavního“; na s. 20 správně uvádět „In“ nikoliv „IN“ – toto se opakuje v celé práci; na s. 23 správně „Srov.“ nikoliv „SROV.“; na s. 30 správně „Evropské unie“; na s. 30 správně „zase“, nikoliv „zas“; na s. 32 správně „Policii“; na s. 33 správně „služba“ nikoliv „službou“; na s. 40 správně „nezbytné“; na s. 40 příslovce „specificky“ se dále nestupňuje; na s. 46 správně „majetkové trestné“; na s. 46 chybí čárka před „jakou je“; na s. 58 správně „Komise“, pokud tím autorka myslela zkratku pro Komisi Evropské unie; na s. 67 na konci prvního odstavce přebytečná předložka „v“; na s. 68 správně „by“ nikoliv „y“; na s. 69 v předposlední větě vypustit písmeno „a“; na s. 72 správně „pocit bezpečí“; na s. 72 vypustit spojku „a“ před slovy „na veřejných“; na s. 72 doplnit v poznámce č. 248 čárku před „str.“; na s. 73 správně „oblasti“; na s. 74 ve třetím odstavci jsou 4 chyby; na s. 75 v poznámce č. 254 jméno Jiří uvádět s velkým počátečním písmenem; na s. 76 Poslanecká sněmovna s počátečním velkým písmenem, jedná se o název instituce; na s. 77 – Ústava s velkým písmenem; na s. 77 poznámka č. 256 správně „novinky.cz“; na s. 77 v poznámce č. 258 správně „zákazníky“; na s. 78 správně „porušování“.

Obecně musím autorce vytknout žargonový styl vyjadřování, který postrádá byť jenom náznaky právního jazyka (např. na s. 44 „Je při tom jedno, zda...; nebo na s. 72 „Obávám se, že ano“.

Dále musím konstatovat, že autorka neumí používat standardní citační formu (např. názvy zákonů uvádí slovem „Česko“, a to i v souvislosti s citací obecně známých zákonů jako jsou Ústava nebo Listina základních práv a svobod; u citací zákonů se neuvádí den, kdy byly přijaty, tento údaj je naprosto zbytečný). Autorka nezvládá základní metodologické postupy pro práci s prameny.

Po obsahové stránce:

Na s. 8 nutně uvést, jak je možné, že v Praze je evidováno 639 kamer, ale autorka se domnívá, že v ČR je kamerových systémů instalováno několik set tisíc. Kde jsou tyto kamerové systémy umístěny, protože proporcčně k tomu lze obtížně dospět, uvážíme-li, že v ČR je kolem 6200 obcí s tím, že v Praze žije více jak 10% z celkového počtu obyvatel ČR.

Diplomantka v práci vytrhuje jednotlivé věty citovaných autorů z kontextu, aniž by bylo zřejmé, proč tak činí. Tento postup při zpracování práce je pro autorku typický a svědčí o ledabylém zacházení s prameny, kdy si autorka z jednotlivých pramenů propůjčuje účelově pouze ty věty či části, kterými chce podepřít svůj mnohdy velmi subjektivní názor.

Na s. 13 je nepravdivá věta, že „v ostatních státech se jeho implicitní existence v ústavě judikuje“, není totiž pravdivé, že by například právo na soukromí nebylo zakotveno v Základním zákoně SRN – viz čl. 2 (autorka zjednodušeně přistupuje k analýze ústav tak, že kde není slovo soukromí, má za to, že ústava právo na soukromí neobsahuje). Na s. 13 nerozumím odstavci začínajícímu slovy „Soukromí nespočívá jen v tom...“.

V kapitole 2.2 Právní zakotvení autorka vůbec nerozlišuje mezi právem na soukromí a právem na soukromý život. Obecně jsem se nikde v práci nedozvěděl nic zásadního o obsahové náplni práva na soukromí nebo rodinný život. Celá kapitola 2.2 je deskriptivní a navíc nepřesná. Autorka se vůbec nevypořádala s obsahem a překryvem práva na ochranu soukromí a práva na ochranu osobnosti. Na s. 16 autorka s odkazem na rozsudek Costa v. ENEL dovozuje, že Listina základních práv EU je přímo aplikovatelná v ČR, z čeho tak autorka dovozuje, když Listina základních práv EU není součástí primárního práva? Tato plochá tvrzení se v diplomové práci vyskytují od počátku do konce. Obdobně na s. 16 autorka autoritativně prohlašuje, že když je právo na soukromí v Listině základních práv a svobod, tak je automaticky přirozeným právem.

Na s. 20 nerozumím větě, že práva garantovaná Listinou lze derogovat v závislosti na účelu právního předpisu (mezi tato práva řadí i právo na soukromí, ačkoliv na s. 16 hovoří o tom, že se jedná o přirozené právo).

Kapitola 3.3 Bezpečnost státu nemá žádný obsah, jedná se o zkratkovitou směs několika vět. Na s. 24 je druhý odstavec identický s textem na s. 21.

Samotný výklad o kamerových systémech začíná až na s. 28, osobně se domnívám, že úvodní kapitoly do s. 28 jsou nedostatečně zpracované a působí na mě pouze dojmem pokusu o jakýsi teoretický základ, který se ovšem nepovedl. Bylo by ku prospěchu práce, pokud by se autorka věnovala více tématu kamerových systémů, které je podle mého názoru velmi důležité a

nedostatečně v literatuře zpracované, namísto náčrtu výkladu o právu na soukromí, protože některé zásadní otázky zůstaly zcela nezodpovězeny) např. střet práva na soukromí s právem na informace – viz slavný spor Evropského soudu pro lidská práva a Spolkového ústavního soudu ve věci monacké princezny Caroline. Úvodní text měl být redukován na minimum, pro samotné účely práce není zásadní ani nikterak přínosný.

Na s. 31-32 autorka uvádí nesprávné informace, že Úřad pro ochranu osobních údajů není připomínkovým místem při přípravě návrhů zákonů. Opak je pravdou, Úřad pro ochranu osobních údajů je připomínkovým místem, jakož i se vyjadřuje obligatorně k tomu, zda je v důvodové zprávě k návrhu zákona dostatečným způsobem zhodnocen dopad na soukromí (viz Legislativní pravidla vlády).

Na s. 34 chybí informace na základě, jakých mezinárodních smluv mohou celní orgány vykonávat další pravomoci. Na s. 35 autorka uvádí, že se v diplomové práci zabývá kamerami na veřejných prostranstvích – proč tedy samotný výklad začíná de facto až na s. 35, to je důkaz autorčiny neujasněné koncepce diplomové práce. Z celého textu mám dojem, že autorka neví, zda chce psát o právu na ochranu soukromí nebo o kamerových systémech, proto píše o obojím, což je práci na újmu. Kapitola 4.4 začíná doktrinárním citátem, aniž by se autorka snažila problematiku jakkoliv uvést vlastním vymezením problému. Na s. 39 na konci druhého odstavce autorka informuje o senátním tisku, aniž by uvedla číslo tisku, o jaký zákon se jedná, jaké ustanovení se navrhuje novelizovat apod.

Na s. 40 se v odstavci o směrnících EU autorka držela pouze kopírování textu, aniž by se obtěžovala text stylisticky upravit - viz věta: „Výjimka je udělena zpracování prováděnému fyzickou osobou....“.

Na s. 41 považuji za nepřijatelné, když autorka uvádí, že pozitivem využívání kamerových systémů je, že „slouží jako varování pro ty, kdo se chovají nějak podezřele.“ Vzhledem k tomu, co autorka uvádí na s. 42, tj. že když nemáme co skrývat, nemusíme se bát kamerových systémů, by mě zajímal autorčin názor, protože ze závěru práce jsem nabyl dojmu, že se autorka s tímto názorem fakticky ztotožňuje.

Na s. 50 an. musí následovat právní analýza rozdílů pro využití kamerového záznamu v trestním řízení v. správním řízení; použití kamerového záznamu orgánem veřejné moci v. fyzickou osobou, která si záznam pořídila v souvislosti s ochranou vlastnictví. Na s. 53-54 musí diplomantka analyzovat pracovněprávní předpisy, pokud jde o ochranu na pracovišti, včetně stávající judikatury. Tyto informace v práci zcela chybí, přitom jsou z hlediska ochrany soukromí na pracovišti zcela zásadní.

V kapitole 9.5 autorka vůbec neuvádí, jaký má na položenou předběžnou otázku názor, kapitola je pouze pasivním přepisem materiálů, o nichž je vedeno řízení před SDEU.

Na s. 61 autorka uvádí, že obec má představenstvo!!! Dovoluji si poznamenat, že obec má zastupitelstvo, obec není obchodní společnost!

Na s. 69 autorka dovozuje, že když se lidé rádi dívají na reality show, tak jim kamerové systémy nevadí; toto tvrzení není ničím podložené a je na úrovni novinářského článku bez logické souvislosti. Na s. 69 autorka uvádí, že soukromí je kulturně závislý koncept, s čímž souhlasím, ale vyžaduje to analýzu, nelze to konstatovat jako absolutní pravdu.

Na s. 73 autorka hovoří o osobě jako o individuu a používá pojem „pozitivní obligace“ – tomu v kontextu judikatury ESLP vůbec nerozumím. Na s. 79 autorka hovoří o provozování kamerových systémů státními orgány, nicméně se jedná o orgány veřejné moci, neboť větší část kamerových systémů provozují obce. Na s. 79 autorka hovoří o „vybělení účtů“, domnívám se, že měla na mysli žargonový výraz „vybílání účtů“. Vybělit lze zuby, nikoliv bankovní účty.

Velkou připomínku mám k poslední větě celé diplomové práce, kde autorka uvádí „Otázkou nadále zůstává, zda můžeme lidem nutit ochranu jejich soukromí, pokud o ni nemají zájem.“ Jsem přesvědčen, že toto není věta, kterou by mohl právník myslet vážně, ve stejné logice bych mohl uvést, že když lidé nemají zájem platit daně, tak jim nebudu tuto povinnost ukládat? Když lidé budou chtít trest smrti, tak jej zavedeme? Je snad smyslem základních práv, že se jejich obsah určuje podle názoru většiny nebo průzkumu veřejného mínění?

Závěr: Diplomovou práci Michaely Tokárové „Kamerové systémy na veřejných prostranstvích – zajištění bezpečnosti nebo ohrožení soukromí?“ považuji z formálního hlediska za nedopracovanou a z obsahového hlediska za práci bez hlubší právnícké argumentace.

Diplomovou práci Michaely Tokárové „Kamerové systémy na veřejných prostranstvích – zajištění bezpečnosti nebo ohrožení soukromí?“ hodnotím jako d o b r o u.

V Praze dne 18. května 2014

JUDr. PhDr. Petr Mlsna, Ph.D., v.r.